

Nazwa instytucji

Książnica Cieszyńska

Tytuł jednostki/Tytuł publikacji

"Pod grozą ruiny galicyjskiego szkolnictwa średniego. Kraków 25 listopada..."

Liczba stron oryginału

2

Liczba plików skanów

3

Liczba plików publikacji

3

Sygnatura/numer zespołu

TR 033.030

Data wydania oryginału

Ok. 1918

Projekt/Sponsor digitalizacji

Dofinansowano ze środków WPR Kultura+

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

NARODOWY
INSTYTUT
AUDIOWIZUALNY

KULTURA+

Pod grozą ruiny galicyjskiego szkolnictwa średniego. 33. 30

Kraków, 25 listopada.

Wojna toczy się już czwarty rok. Na kraj nasz spadły liczne klęski i niepowetowane straty. Jedną z najboleśniejszych jest zbliżająca się ruina naszego szkolnictwa średniego. Wszystkie wysiłki Rady szkolnej krajowej rozbiły się w znacznej części o twarde prawa wojenne i nieubłaganą stanowczość administracji wojskowej. Nieznaczny też sukces miały dotychczas skromne coprawda zabiegi ratownicze nauczycielstwa szkół średnich.

Mimo wytrwałej, nieustraszonej działalności zapobiegawczej Rady szkolnej krajowej obecny stan szkolnictwa jest na ogół bardzo zły. Cały szereg szkół na wschodnich kręśach jest nieczynny. Ogromna większość zakładów średnich, wyparta z własnych gmachów, mieści się kątem po innych zakładach, skazana na naukę w porze całkiem nieodpowiedniej lub rezyduje w wynajętych ciasných lokalach, urągających wszelkim warunkom dobrego nauczania i wychowania. Znaczny procent zakładów średnich nie ma wolnego dostępu do swoich środków naukowych. Wszystkie odczuwają dotkliwie niedostatek książek szkolnych. Całe dzieło nauczania jest z konieczności nieregularne i ułamkowe, wychowanie pobieżne i płytkie, egzaminowanie pobłażliwe, matury półwojenne i wojenne.

W tych nad wyraz złych warunkach bytu jedyną deską ratunku mogłyby być pełne, zwarte, w niezakłócanym spokoju pracujące zastępy nauczycieli. Tymczasem szeregi nauczycieli szkół średnich galicyjskich są przerzedzone w sposób zaskakujący jak w żadnym innym kraju koronnym.

Już przed wojną był w galicyjskich szkołach średnich pewien niedostatek sił nauczycielskich. Wojna przerzedziła te i tak już za szczupłe zastępy z nieubłaganą bezwzględnością. Z końcem roku 1915 wynosił ogólny ubytek sił nauczycielskich w szkołach średnich okrągu 650. Nieznany mi zastęp poszedł w ciągu roku 1916, a zanosi się na to, że z początkiem drugiego półrocza roku szkolnego 1917-18 odejdzie, gdy reklamacje nie odniosą skutku, około 250. Gdyby się to stało, prawdopodobny całkowity ubytek wynosiłby około 900—1000 jednostek, czyli 36—40 proc. ogólnej liczby nauczycielstwa.

Spero nauczycieli szkół średnich odpływa i będzie odpływać nieustannie do Krośniwa Polskiego.

Braki w szeregach nauczycielskich muszą oddziaływać w sposób bardzo ujemny na wydajność pracy tych pozostałych nauczycieli, którzy muszą dźwigać ciężar pracy za siebie i za innych, oraz wychowywać w beładnych i niespokojnych warunkach.

Przy takim stanie rzeczy dzisiejsze szkoły średnie nie spełnią należycie swego posłannictwa, nie dostarczą na ciężkie czasy powojenne należycie przygotowanych sił twórczo-organizacyjnych i przedowniczych, sił zdolnych do walki z wrogią nam konkurencją. Dzisiejszy opłakany stan szkolnictwa średniego zgotuje nam w niedalekiej przyszłości niejedną niepowetowaną klęskę, ruinę niejednej gałęzi naszej pracy narodowej.

Nauczycielstwo szkół średnich, któremu naród oddał na wychowanie kwiat swej młodzieży i kazał przez nią budować piękną dla siebie przeszłość, zrywa się do akcji ratowniczego. W sobotę, 24 b. m. odbyło się w tym samym celu zebranie Koła krakowskiego Tow. naucz. szkół wyższych. W posiedzeniu obok licznie zebranych członków Towarzystwa, dyrektorów szkół średnich, reprezentantów prasy, wzięli udział wiceprezydenci Rady szkolnej kraj. dr Zoll, dr Opuszyński, jako referent reklamacji reklamacy naucz. w Radzie i dr Zagórowski. — Członkowie Rady szkolnej udzielili zebrany odpowiednich wyjaśnień.

Dalszą akcję poprowadzi już samo Towarzystwo w porozumieniu z Radą szkolną krajową i pod przewodnictwem i przy pomocy prezydium Koła polskiego w Wiedniu, oraz referenta zwolnień wojskowych nauczycielskich w Komisji zwolnień wojskowych dla Galicyi, związanej w Kole polskiem.

Do Wiednia wyjeżdża osobna delegacja T. N. S. W., gdzie złoży odpowiedni memoriał w ministerstwie dla Galicyi, w ministerstwie oświaty, oraz w ministerstwie obrony krajowej.

Nauczycielstwo szkół średnich zażąda po porozumieniu się z R. S. K., aby ministerstwo obrony krajowej pozostawiło naszym szkołom średnim te siły nauczycielskie, które były w nich czynne z początkiem r. szk. 1917—18 i oddało im nadto tych nauczycieli, którzy zajęci są w służbie wojskowej poza linią bojową.

kategoriycznie, że mają już dość wojny i żądają zakończenia tej rzezi.

Wołanie za pokojem rozbrzmiewa po całej Rosyi. Dla tego będę się starał usunąć wszelkie przeszkody, jakie staną w drodze porozumienia z mocarstwami centralnemi i uczynić wszystko, aby doprowadzić z niemi do kompromisu.

Formuła, na podstawie której nowy rząd chce zawrzeć pokój, opiewa: Pokój bez zaboru, pokój bez kontrybucyi. Ponieważ ten pogląd zgadza się z zapatrywaniem kr. Czernina, spodziewam się, że przyjdzie do porozumienia między nami a mocarstwami centralnemi i że rozejm nastąpi w czasie najbliższym. W czasie zawieszenia broni będziemy się starali uregulować kwestyę pokojową i spodziewam się, że uda się kwestyę tę rozwiązać w sposób dla obu stron pomyślny.

Zmiany w gabinecie Lenina.

(Telefonem od naszego korespondenta)

Wiedeń. (Wir) Donoszą ze Sztokholmu, że rząd Lenina jeszcze się nie ustalił. Wystąpił z niego szeregi przedstawicieli poszczególnych frakcyi. Także stanowisko Trockiego jest zachwiane i jako jego następcę wymieniają byłego waszyngtońskiego ambasadora bar. Rosena, który uchodzi za stanowczego zwolennika pokoju natychmiastowego.

Rosyjskie ministerium wojny wstrzymało prace.

Sztokholm. (BK) „Nowaja Żyźń” donosi, że rada komisarzy ludowych otrzymała od armii rosyjskiej wiadomość, iż brak jej chleba i że szerzy się głód. Dziennik donosi dalej, że wstrzymane są prace we wszystkich oddziałach rosyjskiego ministerstwa wojny, z wyjątkiem działu artyleryi i intendentury.

Pokrzyżowane plany Kierenskiego.

Sztokholm. (Przedst. c. k. B. kor.). Wedle doniesień z Haparandy Kierenski miał zebrać nową armię i maszeruje na Petersburg. Wszystkie tajne układy znajdują się w poselstwie angielskiem. Mikołaj Mikołajewicz ma wielu zwolenników. Dziennik petersburski „Izwestia” dementuje wiadomość, jakoby Niemcy chciały pertraktować tylko z konstytuanta. „Prawda” donosi, że przedstawiciele 4 pułków kozackich oświadczyli, że i kozacy znużeni są wojną. — Wedle doniesienia innych dzienników Kierenski stoi na czele 30.000 żołnierzy na południe od jeziora

Wiedeń. (Wir) „Times” donosi, że komunikacya między Rosyą a Japonią ustała zupełnie.

KOMUNIKAT AUSTRYACKI.

Wiedeń. (BK). Urzędownie ogłaszają d. 24 b. m.:

Wiedeń. (BK.) Urzędownie dnia 24 b. m. ogłaszają: Między Piawą a Brentą oraz na Siedmiu Gminach nieprzyjaciół wczoraj ruszył ponownie wielkimi siłami do kontrataku. Wszystkie uderzenia rozbiły się wśród ciężkich strat włoskich.

Zresztą nie ma nic nowego.

Sześć sztabu generalnego.

KOMUNIKAT NIEMIECKI.

Gwałtowne ataki na froncie francuskim.

Berlin. (Biuro Wolffa). Wielka kwatera ogłasza 24 b. m.:

ZACHODNI TEREN WOJNY.

Berlin. (B. Wolffa). Urzędowo 24 b. m. ogłaszają: Grupa wojsk ks. Ruprechta: We Flandryi była czynność artyleryi wzmożona. Między liniami kolejowemi, prowadzącemi z Boesinghe do Staaden i z Ypers do Roulers, po gwałtownych falach ogniwych następował naprzemian miarowy ogień niszczący. Na południowy zachód od Cambrai Anglicy szukali znów rozstrzygnięcia. Gwałtowna walka ogniowa na froncie między Quenat a Banteux była wstępem do bitwy. Silny atak na Inchy zalał się przed tą wsią. Miejscowości Moevres broniono wytrwale w zaciętych walkach przeciw kilkakrotnym szturmom. Szczególnie gwałtowne było uderzenie, skierowane na Bourlon Fontaine i na Folle. Poza gęstą falą samochodów pancernych ruszyła naprzód gęsto uszeregowana piechota. Siła jej zlamana się o bohaterstwo naszych wojsk, oraz pod niszczeniem działaniem naszej artyleryi. Nieprzyjaciół, który bardzo powoli zyskiwał na obszarze w kierunku

Wyjątkowe dalsze zwolnienie „z ostatecznym

Wiedeń, 24 listopada.

Urzędowo ogłaszają: Kierownicy urzędowi politycznych władz powiatowych otrzymali instrukcyę, że w poszczególnych, na uwzględnienie zasługujących wypadkach, gdyby przez powrót do